

Fuzuli

- Őiirler -

Yayın Tarihi:

14.5.2004

Yayınlayan:

Antoloji.Com Kültür ve Sanat

Yasal Uyarı: Bu ekitap, bilgisayarınıza indirip kayıt etmeniz ve ticari olmayan kiŐisel kullanımınız için yayınlanmaktadır. Őiirlerin kopyalanması, gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir. Bu doküman Antoloji.Com tarafından yayınlanmıŐtır. Antoloji.Com tüm bölümleriyle, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na %100 uygun olarak yayın yapmaktadır.

Fuzuli (1480-1556)

Gerçek adı Mehmed b. Süleyman'dır. Kerbelâ'da doğdu, doğum yılı kesinlikle bilinmiyorsa da, kimi kaynaklara göre 1480 dolaylarındadır. 1556'da Kerbelâ'da öldü. Yaşamı, özellikle gençlik dönemi ve öğrenimi konusunda yeterli bilgi yoktur. Şiirde 'Fuzûlî' adını, kendi şiirlerinin başkalarınınkilerle, başkalarının şiirlerinin de kendisinininkilerle karşılaştırılması için aldığını, böyle bir takma adı kimsenin beğenmeyeceğini düşündüğünden kullandığını, Farsça Divan'ının girişinde açıklar. Ama 'işe yaramayan', 'gereksiz' gibi anlamlara gelen 'fuzûlî' sözcüğünün başka bir anlamı da 'erdem'dir. Onun bu iki kaşıt anlamdan yararlanmak amacını güttüğünü ileri sürenler de vardır.

Fuzûlî'nin yaşamı konusunda bilgi veren kaynaklar birbirini tutmamakta, genellikle söylenceyle gerçeği ayırma olanağı bulunmamaktadır. Onunla ilgili güvenilir bilgiler, yapıtlarının incelenmesinden, kimi şiirlerinin açıklanışından kaynaklanmaktadır. Bunlardan anlaşıldığına göre Fuzûlî iyi bir öğrenim görmüş, özellikle İslam bilimleri, tasavvuf, İran edebiyatı konularında çalışmalar yapmıştır. Şiirlerinde görülen kavramlardan simya, gökbilim konularıyla ilgilendiği, İslam ülkelerinde pek yaygın olan ve gelecekteki olayları bildirmeyi amaçlayan 'gizli bilimler'le ilişkili bulunduğu anlaşılmaktadır. İslam bilimleri içinde hadis, fıkıh, tefsir ve kelam üzerinde durduğu, gene yapıtlarında yer alan kavramların incelenmesinden ortaya çıkmaktadır. Türkçe, Arapça, Farsça divanlarında bulunan şiirleri, bu üç dili de çok iyi kullandığını, onların bütün inceliklerini kavradığını göstermektedir. Yapıtları incelendiğinde İran şairlerinden Hâfız, Türk şairlerinden de Nesîmî, Nevâî ve Necatî'yi izlediği, onların şiir anlayışını, duygu ve düşüncelerini benimsediği görülür.

İnanç bakımından Fuzûlî, Şii mezhebine bağlıdır. On iki İmam'a karşı derin bir sevgisi vardır. Bütün yaşamını Kerbelâ'da, Şiiler'ce kutsal sayılan topraklar üzerinde geçirmesi, aşağı yukarı bütün şiirlerinde tasavvuftan kaynaklanan bir sevgiyi, bir üzüntüyü işlemesi, Kerbelâ olayıyla ilgili ağıtları, Şeriat'ın katılığına karşı çıkışı bu nedenlerdir. Ancak Ali'ye bağlılığı, Ali'nin tanrısal bir varlık olduğu görüşünü savunan ve İslam ülkelerinde Galiye (aşırılık) diye nitelenen inançla ilgili değildir. Ona göre Ali erdemli, gönül bilgisiyle dolu, olgun, yetkin bir kişidir ve Peygamber'den sonra imam (halife) olması gereken kimsedir. Bu görüşü benimsemeye, İslam ülkelerinde, mufaddıla (erdemle bağlı olma) denir. Fuzûlî de bu erdemden yana olanlar arasındadır. Ona göre Ali erdem bakımından, bütün halifelerden ve Peygamber'in yakınlarından (sahabe) üstündür. Bu konudaki inancını Hadikatü's-Süedâ ('Mutluların Bahçesi') adlı yapıtında bütün açıklığıyla ortaya koymuştur. Türkçe ve Farsça divanlarında Ali ve onun soyundan gelen imamlara bağlılığını konu edinen birçok şiir vardır. Bir aralık Bağdat'ı ele geçiren İsmail Safevî'ye yazdığı övgünün kaynağı da bu sevgidir. Fuzûlî'nin, geçimini

Kerbelâ, Necef ve Bağdat'ta bulunan On İki İmam'la ilgili vakıfların gelirlerinden sağladığı Farsça Divan'ındaki 'Dürr-i sadef-i sıdk cenâb-ı mütevellî' (Doğruluk sedefinin incisi yüce görevli) dizesiyle başlayan şiirden anlaşılmaktadır. Fuzûlî, yaşadığı dönemin geleneğine uyarak, Bağdat'ı ele geçiren Osmanlı padişahı Kanuni Süleyman'a ve Rüstem Paşa, Mehmed Paşa, İbrahim Bey, Cafer Bey gibi devlet büyüklerine övgüler yazmıştır.

Fuzûlî'nin bütün yaratıcı gücü, yaşam ve evren anlayışını, insanla ilgili düşüncelerini sergilediği şiirlerinde görülür. Ona göre şiirin özünü sevgi, temelini bilim oluşturur. 'Bilimsiz şiir temelsiz duvar gibidir, temelsiz duvar da değersizdir' anlayışından yola çıkarak sevgiyi evrenin özünü kuran bir öge diye anlar, bu nedenle 'evrende ne varsa sevgidir, sevgi dışında kalan bilim bir dedikodudur' yargısına varır. Sevginin yanında, şiirin örgüsünü bütünlüğe kavuşturan ikinci öge üzüntüdür, sevgiliye kavuşma özleminden, ondan ayrı kalıktan kaynaklanan üzüntü. Üzüntünün, ayrılık acısının, kavuşma özleminin odaklaştığı başlıca yapıtı Leylâ ile Mecnun'dur. Burada seven insan, bütün varlığıyla kendini sevdiği kimseye adanmıştır, ancak sevilen kimsede yoğunlaşan sevgi tanrısal varlığı erek edinmiş derin bir özlem niteliğindedir. Sevilen insan bir araç, onun varlığında görünüş alanına çıkan Tanrı, tek erektir. Fuzûlî, bu konuda Yeni-Platonculuk'tan beslenen tasavvufun insan-tanrı anlayışına bağlı kalarak, varlık birliği görüşünü işlemiştir. Ona göre gerçek varlık Tanrı'dır, bütün nesnelere ve onları kuşatan evren Tanrı'nın bir görünüş alanıdır. Bu nedenle yaratılış, tanrısal varlığın görünüş alanına çıkışı, bir ışık (nûr) olan 'Tanrı özü'nden dışa taşmasıdır (sudûr); 'Zihî zâtın nihân u ol nihandan mâsivâ peydâ' (Senin özün gizlidir, bu görünen evren o gizli özünden ver olmuştur).

Fuzûlî'nin anlayışına göre insan 'seven bir varlık'tır, bu sevgi Tanrı ile insan arasındaki bağı özünü oluşturur, ayrı insanın Tanrı'ya yaklaşmasını sağlar. Bu nedenle de yalnız insan sevebilir. Varlık türlerinin en yetkini, en olgunu olan insan Tanrı'nın gören gözü, konuşan dili, duyan kulağıdır. İnsanda Tanrı istenci dışında bir eylemi gerçekleştirme olanağı yoktur. İnsan biri gövde, öteki ruh olmak üzere iki ayrı özden kurulu bir varlıktır. Gövdenin toprak, yer (hava), od (ateş) ve su gibi dört oluşturucu ögesi vardır. Ruh ise tanrısaldir, gövdede, gene Tanrı buyruğuyla bir süre kaldıktan sonra, kaynağına, tanrısal evrene dönecektir, bu nedenle ölümsüzdür. İnsanın yeryüzünde yaşadığı sürece ruhunun kutsallığına yaraşır biçimde davranması, doğruluk, iyilik, erdem, güzellik gibi değerlerden ayrılmaması, özünü bilgiyle süslemesi gerekir. Fuzûlî, 'maarif' adını verdiği gönül bilgisini kişinin özünü ışıklandırması için bir kaynak diye yorumlar, 'ey güzel zâtın maârif birle tezyîn edegör' dizesiyle bu konudaki görüşünü açıklar. Onun ahlakla ilgili görüşlerinin temelini kuran doğruluk, iyilik ve erdem gibi üç öğedir. Bu üç öğenin karşıtı baskı (zulm), ikiyüzlülük (riyâ) ve bilgisizliktir (cehl). 'Selâm verdim rüşvet değildir deyu almadılar' diye başlayan Şikayet-nâme'sinde çağının yolsuzluklarını, ahlaka, İslam dininin özüne aykırı davranışları sergilenirken, Türkçe Divan'ında da 'zalimin zulm ile akçe toplayıp yardım edermiş gibi başkalarına dağıttığını, oysa cennete rüşvetle girilmeyeceği' anlamındaki dizelere geniş yer verir. Ona göre bu yeryüzü bir alışveriş yeridir, herkes elindekini ortaya döker. Bilgiyi seven erdem ve beceriyi, dünyayı seven de altını, gümüşü sergiler:

Dehr bir bâzârdır her kim metân arz eder
Ehl-i dünya sîm ü zer ehl-i hüner fazl u kemal

Fuzûlî, inanç konusunda da erdemin, doğruluğun, Kuran'ın özüne bağlı kalmanın gereğini savunur. Ona göre oruç, namaz, zekât gibi görevler gösteriş için değil, kişinin özünü kötülükten arındırmak, olgunlaştırmak içindir. Oysa içinde yaşanan çağın insanı İslam dininin temel ilkelerini bir çıkar aracı olarak kullanmakta, gerçeğinden uzaklaştırmaktadır. Bu nedenle İslam'ın özünden ayrılmak istemeyen bir kimsenin uygulamaması gereken yöntem 'namaz ehline uyma, onlar ile durma oturma' biçiminde özetlenebilir.

Fuzûlî'nin dili Azeri söyleyişidir, özellikle Nevâî ve Nesîmî'yi anımsatan bir nitelik taşır. Şiirde uyumu sağlayan öge genellikle, sözcükler arasında ses benzerliğinden kaynaklanır. Aruz ölçüsüne uymayan Türkçe sözcüklerde görülen uzatma ve kısaltmalar Arapça ve Farsça sözcüklerle uyum içine girer.

Dilde biri ses uyumu, öteki anlam olmak üzere iki temel öge dizeler arasında, ses uyumuna dayanan bağlantıdır. Farsça'nın şiire daha yatkın bir dil olduğunu, Türkçe şiir söylemenin güçlüğünü ileri sürmesine karşılık, Türkçe şiirlerinde daha çok başarılı olmuştur. Hadikatü's-Süedâ adlı yapıtında şiir söylemeye pek elverişli olmayan Türkçe'yi başarıyla kullanacağını, bu dili güçlü, elverişli bir şiir durumuna getireceğini ileri süren Fuzûlî'de halk dilinde geçen sözcükler, deyimler, atasözleri önemli bir yer tutar. Kimi şiirlerinde Kuran ve Hadisler'den alıntılarla dizenin anlamı güçlendirilir.

Divan şiirinin bütün ölçülerini, biçimlerini kullanan Fuzûlî'nin yaratıcı gücü, düşünce derinliği, söyleyiş akıcılığı daha çok gazellerinde görülür. Kerbelâ olayıyla ilgili şiirlerinde üzüntüyü çok geniş boyutlar içinde ele alarak şiirinin bütününe yayar, inanan, seven insanı bir 'acı çeken varlık' olarak gösterir. Bu tür şiirlerinde sevgi ve aşk birbirini bütünleyen iki öge niteliğine bürünür. Leylâ ile Mecnun adlı yapıtında işlenen derin özlem, ayrılıktan duyulan acı ağıt özelliği taşıyan şiirlerinde ölüm karşısında duyulan derin sarsıntıya dönüşür.

Şiir, Fuzûlî için, düşünceleri, duyguları ortaya koymaya, insanı anlatmaya, kimi sorunları sergilemeye yarayan bir yaratıdır. Şiir, yalnız şiir olsun diye söylenmez, bir varlık görüşünü dile getirmeyi amaçlar. Şiiri oluşturan özlü ve anlamlı sözdür, söz ile kişi kendini ortaya koyar. Öte yandan söz bir yaratma ögesidir: 'Bû ne sırdır kim eder her lahza yoktan vâr söz'. Söz, onu söyleyenle bağlantılıdır, onun bulunduğu bilgi ve duygu aşamasını, değer basamağını gösterir.

Artıran söz kadrini sıdk ile kadrin artırır
Kim ne mikdâr olsa ehlin eyler ol mikdâr söz

Dizelerinde sergilenen düşünceye göre sözün değerini artıran kendi değerini artırır, kişinin kendi neyse söylediği sözle açığa vurduğu da odur. Söz kişinin aynasıdır.

Fuzûlî, kendinden sonra gelen Türk Divan şairleri arasında Bâkî, Ruhî, Nâilâ, Neşâti, Nedim ve Şeyh Galib gibi sevgiyi şiirlerinin odağı durumuna getiren şairleri etkilemiştir. Öte yandan kimi Alevî ozanlarca da bir 'inanç ulusu' olarak benimsenmiş, saygı görmüştür.

Eserleri:

Divan (Türkçe), (ö.s.) 1838; Sıhhat ve Maraz, (ö.s.), 1940; Enisü'l-Kalb, (ö.s.), 1944; Terceme-i Hadis-i Erbain, (ö.s.), 1951, ('Kırk Hadis Çevirisi'); Beng ü Bâde, (ö.s.), 1956; Hadikatü's-Süedâ, (ö.s.), 1955, ('Mutluların Bahçesi'); Leylâ ve Mecnun, (ö.s.), 1955; Rindü Zahid, (ö.s.), 1956; Divan (Arapça) (ö.s.),1958; Mektuplar, (ö.s.), 1958; Divan (Farsça), (ö.s.), 1962; Heft Câm, (ö.s.), 1962.

Adsız

Sevgiliden bir parça sevgi alıp bana verenler,
Buna karşılık canımı alıp sevgiliye verdiler.

Fuzuli

Aşka Sevdalanma

Can verme sakın aşka aşk afeti candır
Aşk afeti can olduğu meşhuru cihandır
Sakın isteme sevdayı gam aşkta her an
Kim istedi sevdayı gamlı aşk ziyandır
Her ebrulu güzel elinde bir hançeri honriz
Her zülfü siyah yanında bir zehirli yılandır
Yahşi görünür yüzleri güzellerin emma
Yahşi nazar ettikte sevdaları yamandır
Aşk içre azap olduğu bilirem kim
Her kimseki aşiktir işi ahü figandır
Yadetme güzel gözlülerin merdümi çeşmin
Merdüm deyip aldanma kim içtikleri kandır
Gel derse Fuzuli ki güzellerde vefa var
Aldanmaki şair sözü elbette yalandır.

Fuzuli

Batalı kana ohun dîde-i giryân içre

Gazel

Batalı kana ohun dîde-i giryân içre
Bir elifdür sanasan kim yazılır cân içre

Yeridür sîne-i sûzânuma külhan deseler
Anca kim yandı ohun sîne-i sûzan içre

Cânı ten içre ne sahlardum eger bilse idüm
Ki degül gizlü gam-ı lâ'l-i lebün cân içre

Ala gör ohlarını dîdelerümden ey dil
Hayfdur olmaya nâ-geh ite müjgân içre

Çâk gönlüm yarasında yaraşur peykânun
Âkd-i şebnem hoş olur gonca-i handân içre

Kaddüne serv demiş goncalarun ta'nından
Duramaz bâd-ı sabâ hîç gülistân içre

Ey Fuzûlî kime sûz-ı dilümi şerh edeyüm
Yoh menüm kimi yanan âteş-i hicrân içre

Fuzuli

Bercesteler

Döğülmeye söğülmeye koğulmaya billâh
Hep râzıyım ammâ ki efendim senin olsam
* * *

Eylesen tûtîye tâlim-i edâ-yı kelîmât
Sözü insan olur ammâ özü insan olmaz
* * *

Ey dil ki hecre doymayıp istersin ol mehi
Şükr et bu hâle yoksa gelir yüz belâ sana
* * *

Cevr odı yaktı beni yanımda durma ey gönül
Bir tutuşmuş âteşem kurb-ı civârımdan sakın
* * *

Edemem terk Fuzûlî ser-i kûyın yârin
Vatanımdır vatanımdır vatanımdır vatanım
* * *

Ey Fuzûlî câna yetmişem gönülden şükr kim
Bağladım bir dil-bere kurtardım ancan cânımı
* * *

Cân u dil kaydını çekmekten özüm kurtardım
Cânı cânâneye ettim dili dildâra fedâ
* * *

Ah eylediğim serv-i hırâmânın içindir
Kan ağladığım gonce-i handânın içindir
* * *

Dostum âlem seninçün ger olur düşmen bana
Gam değil zîrâ yetersin dost ancak sen bana
* * *

Esîr-i gurbetiz biz senden özge âşinâmız yok
Ayağın kesme başınçin bizim mihnet-serâlardan
* * *

Kıldı zülfün tek perişan hâlimi hâlin senin
Bir gün ey bî-derd sormazsın nedir hâlin senin
* * *

Ne yanar kimse bana âteş- i dilden özge
Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı
* * *

Cân u ten oldukça menden derd ü gam eksik değil
Çıksa can hâk olsa ten ne can gerek ne ten bana
* * *

Avâreler felekzedeler mübtelâlarız
Alemde bir muhabbete kalmış gedâlarız
* * *

Hâlî etmiştir mahabbet beni benden dostlar
Ayb kılman âlemde görseniz bî-pervâ beni
* * *

Demem kim adli yok yâ zulmü çok her hâl ile olsa
Gönül tahtına andan özge sultân olmasın yâ Rab
* * *

Tutuştı gam oduna şâd gördüğün gönlüm
Mukayyed oldu ol âzâd gördüğün gönlüm

Fuzuli

Cânı Kim Cânânı İçün Sevse Cânânın Sever

Cânı kim cânânı içün sevse cânânın sever
Cânı içün kim ki cânânın sever cânın sever

Her kimün âlemde mıkdarıncadur tab'inde meyl
Men leb-i cânânı Hızr Ab-ı Hayvânın sever

Baş dem düştükçe taksîr eylemez eyler meded
Ol sebebden muttasıl çeşmüm ciger kanın sever

Müşg-i Çîn âvâre olmuşdur vatandan men kimi
Hansı şühun bilmezem zülf-i perîşânın sever

Şu ki ser-gerdân gezer başında vardur ki hevâ
Gâlibâ bir gül-ruhun serv-i hırâmânın sever

Akıbet rusvâ olub mey-tek düşer il ağzına
Kim ki bir ser-mest sâkî lâ'l-i handânın sever

N'olacakdur terk-i ışk etme Fuzûlî vehm edüb
Gâyeti derler ola bir bende sultânın sever

Fuzuli

Çeşm-i Giryânım görüp

Ol ki her sa'at gülerdi çeşm-i giryânım görüp
Ağlar oldu hâlîme bî-rahm cânânım görüp

Eyleyen ta'yin-i cezâ-yi müdâvâ derdime
Terk edip cem' etmedi hâl-i perîşânım görüp

Lâle-ruhlar göğsümün çâkine kılmazlar nazar
Hiç bir rahm eylemezler dâğ-i hicrânım görüp

Tut gözün ey dûd-i dil çerhin ki devrin terk edip
Kalmasın hayrette çeşm-i gevher efsânım görüp

Pertev-i hur-şîd sanmam yerde kim devr-i felek
Yere urmuş âf-tâbın mâh-i tâbânım görüp

Suda aks-i serv sanmam kim koparıp bağ-bân
Suya salmış servini serv-i hırâmânım görüp

Ey Fuzûlî bil ki ol gül-'ârızı görmüş değil
Kim ki ayb eyler benim çâk-i girîbânım görüp

Fuzuli

Dehenin Derdüme Dermân Dediler Cânânum

Gazel

Dehenin derdüme dermân dediler cânânum
Bildiler derdümi yohdur dediler dermânun

Olsa mahbûblarun ışkı cehennem sebebi
Hûr u gılmânı kalur kendüsine Rıdvân'un

Geçdi meyhâneden il mest-i mey-i ışkun olup
Ne meleksen ki harâb etdün evin şeytânun

Urmazam sıhhat için merhem ohun yarasına
İsterem çıhmaya zevk-i elem-i peykânun

Ne bilür ohumayan Mushaf-ı hüsnün şerhin
Yere gökden ne için indüğünü Kur'ân'un

Yerden ey dil göge kovmuşdu sirişküm melegi
Anda hem koymayacakdur oları efgânun

Ey Fuzûlî oluben garka-i girdâb-ı cünûn
Gör ne kahrın çekerem döne döne devrânun

Fuzuli

Dost bî-pervâ felek bî-rahm ü devran bî-sükûn

Gazel

Dost bî-pervâ felek bî-rahm ü devran bî-sükûn
Derd çoh hem-derd yoh düşmen kavî tâli' zebûn

Sâye-i ümmîd zâ'il âfitâb-ı şevk germ
Rûtbe-i idbâr âlî pâye-i tedbîr dîn

Akl dun-himmet sadâ-yı tâ'ne yer yerden bülend
Baht kem-şefkat belâ-yı ışk gün günden füzûn

Men garîb ü râh-ı mülk-i vasl pür-teşvîş ü mekr
Men harîf-i sâde-levh ü dehr pür-nakş-ı füsûn

Her sehî-kad cilvesi bir seyl-i tûfân-ı belâ
Her hilâl-ebrû kaşı bir ser-hat-ı meşk-i cünûn

Yelde berg-i lâle tek temkîn-i dâniş bî-sebât
Suda aks-i serv tek te'sir-i devlet vâj-gûn

Ser-had-i matlûba pür-mihnet tarîk-i imtihân
Menzil-i maksûda pür-âsîb râh-ı âzmûn

Şâhid-i maksad nevâ-yı çeng tek perde-nişîn
Şâgar-ı işret habâb-ı sâf-ı sahbâ tek nigûn

Tefrika hâsıl tarîk-i mülk-i cem'iyet mahûf
Ah bilmen neyleyem yoh bir muvâfık reh-nümûn

Çihre-i zerdin Fuzûlî'nün dutupdur eşk-i âl
Gör ana ne renkler geçmiş sipihr-i nîl-gûn

Fuzuli

Ey Musavvir Yâr Timsâline Sûret Vermedün

Gazel

Ey musavvir yâr timsâline sûret vermedün
Zülf ü ruh çekdün velî tâb u terâvet vermedün

Işk sevdâsından ey nâsîh meni men' eyledün
Yoh imiş aklın mana yahşi nasîhat vermedün

Dün ki fırsat düşdü hâk-i dergehünden kâm alam
N'oldu ey göz yaşı göz açmağa fırsat vermedün

Göz yumup âlemde isterdüm açam ruhsâruna
Cânım aldun göz yumup açınca möhlet vermedün

Bu mıdur rahmün ki hâlün eyler iken kasd-i cân
Çıhdı hattun kim anı men'e de ruhsât vermedün

Verme hüsn ehline yâ Rab kudret-i resm-i cefâ
Çün vefâ çekmekte ışk ehline tâkat vermedün

Ey Fuzûlî öldün efgân etmedün rahmet sana
Rahm kıldun halka efgânunla zahmet vermedün

Fuzuli

Ezel kâtipleri uşşâk bahtın kare yazmışlar

Gazel

Ezel kâtipleri uşşâk bahtın kare yazmışlar
Bu mazmûn ile hat ol safha-i ruhsâre yazmışlar

Havâs-ı hâk-i pâyun şerhini tahkîk edîp merdüm
Gubâr îlen beyâz-ı dîde-i hûnbûre yazmışlar

Girip büthâneye kılsan tekellüm cân bulur şeksiz
Musavvirler ne sûret kim der ü dîvâne yazmışlar

Muharrirler yazanda her kime âlemde bir rûzî
Bana her gün dil-i sad-pâreden bir pâre yazmışlar

Yazanda Vâmık u Ferhâd u Mecnûn vasfın ehl-i derd
Fuzûlî adını gördüm ser-i tumâre yazmışlar

Fuzuli

Gazel

Dostum alem seninçün ger olur düşmen bana
Gam degil zira yetersin dost ancak sen bana

Aşka saldım ben beni pend almayıp bir dosttan
Hiç düşmen eylemez anı kim ettim ben bana

Can ü ten oldukça benden derd ü gam eksik degil
Çıksa can hak olsa ten ne can gerek ne ten bana

Gamze tigin çekti ol mah olma gaafil ey gönül
Kim mukarrerdir bu gün ölmek sana şiven bana

Ey Fuzuli çıksa can çıkmam tarik-i aşktan
Reh-güzer-i ehl-i aşk üzre kılın medfen bana

Fuzuli

Gazel

Zülfü gibi ayagın koymaz öpem nigarın
Yoktur anın yanında bir kılca i'tibarım

Bildi tamam alem kim derd-mend-i aşkım
Ya Rab henüz halim bilmez mi ola yarım

Vaslından ayrı kanım nola dökülse gül gül
Ben gülbün-i hazanem bu fasldır baharım

Tasvir eden vücudum yazmış elimde sagar
Ref' olmaya bu suret yok elde ihtiyarım

Dür istemem zamani mey neş'esin başımdan
Toprag olanda ya Rab derd-i mey et gubarım

Rüsvalarından ol meh sanmaz beni Fuzuli
Divane olmayam mı dünyada yok mu arım

Fuzuli

Gazel 3

Öyle ser-mestem ki idrâk etmezem dünyâ nedür
Men kimem sâkî olan kimdür mey û sahbâ nedür

Gerçi cânândan dil-i şeydâ için kâm isterem
Sorsa cânân bilmezem kâm-ı dil-i şeydâ nedür

Vasldan çün aşık-ı müstâğni eyler bir visal
Aşıka maşukdan her dem bu istiğnâ nedür

Hikmet-i dünyâ vü mâfiha bilen arif degül
Arif oldur bilmeye dünyâ vü mâfiha nedür

Ah u feryâdun Fuzûlî incidübdür âlemi
Ger belâ-yı ışk ile hoşnûd isen gavga nedür

Fuzuli

Gazel 5

Ey giyip gülgün demâdem azm-i cevlân eyleyen
Her taraf cevlân edip döndükçe yüz kan eyleyen

Ey beni mahrum edip bezm-i visâlinden müdâm
Gayri, hân-ı iltifatı üzre mihmân eyleyen!

Ey demadem reşk tiğiyle benim kanım döküp
Mey içip ağyâr ile seyr-i gülistân eyleyen.

Bunca kim efgaanımı ey mâh, işittin giceler
Dimedin bir gice; "Kimdir bunca efgaan eyleyen."

Aşk derdiyle olur aşık mizâcı müstakîm
Düşmenimdir dostlar, bu derde derman eyleyen.

Derd-i hicrân, natüvan etmiş Fuzûlî hasteyi,
Yok mudur Yâ Rabb devâ-yı derd-i hicrân eyleyen!

Fuzuli

Gazel(Beni Candan Usandırdı)

Beni candan usandırdı cefâdan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhımdan murâdım şem'i yanmaz mı

Kamu bîmârına cânân deva-yı derd eder ihsan
Niçün kılmaz bana derman beni bîmar sanmaz mı

Şeb-i hicran yanar cânım döker kan çeşm-i giryânım
Uyadır halkı efgânım gara bahtım uyanmaz mı

Gûl-i ruhsârına karşı gözümde kanlı akar su
Habîbim fasl-ı güldür bu akar sular bulanmaz mı

Gâmım pinhan tutardım ben dediler yâre kıl rûşen
Desem ol bî-vefâ bilmen inanır mı inanmaz mı

Değildim ben sana mâil sen ettin aklımı zâil
Bana ta'n eyleyen gâfil seni görgeç utanmaz mı

Fuzûlî rind-i şeydâdır hemîşe halka rüsvâdır
Sorun kim bu ne sevdâdır bu sevdâdan usanmaz mı

Fuzuli

Gerçi Ey Dil Yâr İçün Yüz Verdi Yüz Mihnet Sana

Gerçi ey dil yâr için yüz verdi yüz mihnet sana
Zerrece kat'-ı mahabbet etmedün rahmet sana

Işk ehlin âteş-i hicrâna eylersen kebâb
Döne döne imtihân etdün budur âdet sana

Saklama nakd-i gam-ı ışkını ey cân zâhir et
Kim verem habs-i bedenden çıkmağa ruhsat sana

Çâre-i bihbûdumu sordum mu'âlicden dedi
Derd derd-i ışk ise mümkün degül sıhhat sana

Dutaram yarın kıyâmetde habîbüm dâmenün
Mest isen gaflet şarâbından bu gün möhlet sana

İncidür nâlem seni veh n'ola ger bir tığ ile
Çeşm-i cellâdun ede ihsân mana minnet sana

Sende dün gördüm Fuzûlî meyl-i mihrâb-ı namâz
Terk-i ışk etmek mi istersen nedür niyyet sana

Fuzuli

Hansı Gülşen

Fuzuli dünya edebiyat literatüründe en büyük isimlerden bir tanesidir. Onun bu aşağıdaki gazelini sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyacağımı öncelikle belirtmeyi vazifem bilirim.

Hansı Gülşen

1-Hansı gülşen gülbünü serv-i hıramanunca var
Hansı gülbün üzre gonca la'l-i handanunca var

(Hangi gül bahçesinin gül fidanı senin salınan selvi boyun kadar uzundur? Hangi gül fidanındaki gonca senin gülen dudaklarına benzer?)

2-Hansı gülzar içre bir gül açılır hüsnün kimi
Hansı gül bergi leb-i la'l-i dūr-efşanunca var

(Hangi gül bahçesinde senin güzel yüzün gibi bir gül açılır? Hangi gül yaprağı senin inci saçan kırmızı dudağın gibidir?)

3-Hansı bağun var bir nahli kadün tek bar-ver
Hansı nahlün hasılı sib-i zenahtanunca var

(Hangi bahçenin senin boyun gibi meyveli bir fidanı vardır. Hangi fidanın meyvesi senin çenenin elmasına benzer?)

4-Hansı huni sen kimi cellada olmuşdur esir
Hansı celladun kılıcı nevk-i müjganunca var

(Hangi katil senin gibi bir cellada tutsak olmuştur. Hangi celladın kılıcı senin kirpiklerinin ucu gibi sivri ve keskindir?)

5-Hansı bezm olmuş münevver bir kadün tek şem'den
Hansı şem'ün şu'lesi ruhsar-ı tabanunca var

(Hangi toplantı senin boyun gibi bir mumla aydınlanmıştır? Hangi mumun ışığı senin parlak yanağın gibidir?)

6-Hansı yerde tapılır nisbet sana bir genc-i hüsn
Hansı gencün ejderi zülf-i perişanunca var

(Sana benzeyen bir güzellik hazinesi nerede bulunur? Hangi hazineyi bekleyen yılan senin dağınık saçlarına benzer.)

7-Hansı gülşen bülbünün derler Fuzuli sen kimi
Hansı bülbül nalesi feryad-u efganunca var

(Fuzuli, hangi gülbahçesinin bülbülünün sana benzediğini söyleyebilirler? Hangi bülbülün iniltisi senin bağırışın, haykırışın gibidir?)

Fuzuli

Hüsnün Oldukca Füzûn Işk Ehli Artuk Zâr Olur

Gazel

Hüsnün oldukça füzûn ışk ehli artuk zâr olur
Hüsn her mikdâr olursa ışk ol mikdâr olur

Cennet için men' eden âşıkları dildârdan
Bilmemiş kim cenneti âşıklarun dîdâr olur

Işk derdinden olur âşık mizâcı müstakîm
Âşıkun derdine dermân etseler bîmâr olur

Zâhid-i bî-hod ne bilsün zevkini ışk ehlinün
Bir aceb meydür mahabbet kim için hüşyâr olur

Işk sevdasına sarf eyler Fuzûlî ömrünü
Bilmezem bu hâb-ı gafletden kaçan bîdâr olur

Fuzuli

Kerem kıl, kesme sâkıy, iltifatın bînevâlardan

Kerem kıl, kesme sâkıy, iltifatın bînevâlardan
Elinden geldiği hayrı, diriğ etme gedâlardan

Esîr-i gurbetiz biz, senden özge âşinâmız yok
Ayağın kesme başın çün, bizim mihnetserâlardan

Sabâ! Kûyunda dildârın nedir üftâdeler hâli?
Bizim yerden gelirsen bir haber ver âşinalardan

Deme zâhid ki: 'Terk et simber bütler temâşâsın! '
Beni kim kurtarır Tanrı sataştırmış belâlardan!

Vücûdum ney gibi sûrah sûrah olsa ah etmem
Muhabbeten dem urdum, incinmek olmaz cefalardan

Fuzûli! Nâzenînler görsen izhâr-ı niyaz eyle
Terrâhhum umsa ayıp olmaz, gedâlar padişahlardan...

Fuzuli

Mende Mecnûn'dan Füzûn Aşıklık İsti'dâdı Var

Gazel

Mende Mecnûn'dan füzûn aşıklık isti'dâdı var
Âşık-i sâdık menem Mecnûn'un ancak adı var

N'ola kan tökmekte mâhir ola çeşmüm merdümü
Nutfe-i kâbildürür gamzen kimi üstâdı var

Kıl tefâhur kim senün her var men tek âşıkun
Leylî'nin Mecnûn'u Şîrîn'ün eger Ferhâd'ı var

Ehl-i temkînem meni benzetme ey gül bülbüle
Derde yoh sabrı anun her lâhza min feryâdı var

Öyle bed-hâlem ki ahvâlüm görende şâd olur
Her kimün kim devr cevrenden dil-i nâ-şâdı var

Gezme ey gönlüm kuşu gâfil fezâ-yı ışkda
Kim bu sahrânun güzer-gehlerde çok sayyâdı var

Ey Fuzûlî ışk men'in kılma nâsihden kabûl
Akl tedbîridür ol sanma ki bir bünyâdı var

Fuzuli

Menüm tek hiç kim zâr ü perîşân olmasın yâ Rab

Gazel

Menüm tek hiç kim zâr ü perîşân olmasın yâ Rab
Esîr-i derd-i ışk u dâğ-ı hicrân olmasun yâ Rab

Dem-â-dem cevrlerdür çekdügüm bî-rahm bütlerden
Bu kâfirler esîri bir müselmân olmasun yâ Rab

Görüp endîşe-i katlümde ol mâhı budur derdüm
Ki bu endîşeden ol meh peşîmân olmasun yâ Rab

Çıkarmak etseler tenden çeküp peykânın ol servün
Çıkan olsun dil-i mecrûh peykân olmasun yâ Rab

Demem kim adli yoh yâ zulmü çoh her hâl ile olsa
Gönül tahtına andan özge sultân olmasun yâ Rab

Cefâ vü cevr ile mu'tâdem anlarsuz n'olur hâlüm
Cefâsına had ü cevrine pâyân olmasun yâ Rab

Fuzûlî buldu genc-i âfiyet meyhâne küncinde
Mubârek mülkdür ol mülk vîrân olmasun yâ Rab

Fuzuli

Murabba' 1

Gayr ile her dem nedir seyr-i gülistân ettiğın;
Bezm edip halvet kılıp yüz lütf-u ihsân ettiğın?
Ahd bünyadın mürüvveddir mi virân ettiğın!
Hani ey zalim bizimle ahd-u peymân ettiğın?

Cürmümüz noldu ki bizden eyledin bizârlık
Biz gâmın çektik, sen ettin özgeye gâm-harlık
Sizde adet bu mudur, böyle olur mu yârlık!
Hani ey zalim, bizimle ahd-u peymân ettiğın?

Fuzuli

Murabba

Perişan halin oldum sormadın hal-i perişanım
Gamından derde düştüm kılmadın tedbir-i dermanım
Ne dersin rüzgarım böyle mi geçsin güzel hanım
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Esir-i dam-ı aşkın olalı senden vefa görmem
Seni her kanda görsem ehl-i derde aşına görmem
Vefa vü aşinalık resmini senden reva görmem
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Değer her dem vefasız çerh yayından bana bin ok
Kime şerh eyleyem kim mihnet ü enduh u derdim çok
Sana kaldı mürüvvet senden özge hiç kimsem yok
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Gözümünden dembedem bağrım ezip yaşım gibi gitme
Seni terk eylemezem çün ben beni sen dahi terk eyleme
İgen hem zalim olma ben gibi mazlumu incitme
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Katı gönlün neden bu zulm ile bidade ragıbtır
Güzeller sen tegi olmaz cefa senden vaciptir
Senin tek nazenine nazenin işler münasıptır
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Nazar kılmazsan ehl-i derd gözden akıdan seyle
Yamanlıktır işin uşşak ile yahşı mıdır böyle
Gel Allah'ı seversen bendene cevr eyleme lutf eyle
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Fuzuli şive-i ihsanın ister bir gedayıdır
Dirildikçe seg-i kuyun ölede hak-i payındır
Gerek öldür gerek ko hükm hükmün ray rayındır
Gözüm canım efendim sevdiğim devletli sultanım

Fuzuli

Mürde Cânım İltifâtundan Bulur Her Dem Hayât

Gazel

Mürde cânım iltifâtundan bulur her dem hayât
Ölürem ger kılmasan her dem mana bir iltifât

Yaza bilmez leblerün vasfın temâm-ı ömrde
Ab-ı Hayvân verse kılîk-i Hızır'a zulmetden devât

Men fakîrem sen ganî vergil zekât-ı hüsn kim
Şer' içinde hem manadur hem sana vâcib zekât

Görmeyince ışkunı îmâna gelmez âşıkun
Yüz peygamber cem' olub göstereleer min mu'cizât

Mazhar-ı âsâr kudretdür vücûd-ı kâmilün
Feyz-i fitratdan garaz sensen tufeylün kâ'inât

Cevher-i zâtundadır mecmu-ı evsâf-ı kemâl
Bu sıfât ile ki sensen kandadır bir pâk zât

Işka tâ düşdün Fuzûlî çekmedün dünya gamın
Bil ki kayd-ı ışk imiş dâm-ı ta'allûkdan necât

Fuzuli

Ney kimi her dem ki bezm-i vaslunı yâd eylerem

Gazel

Ney kimi her dem ki bezm-i vaslunı yâd eylerem
Tâ nefes vardır kuru cismümde feryâd eylerem

Rûz-ı hicrândur sevin ey murg-ı rûhum kim bugün
Bu kafesden men seni elbette âzât eylerem

Vehm edüp tâ salmaya sen mâha mihrin hiç kim
Kime yetsem cevri ü zulmünden ana dâd eylerem

Kan yaşum kılmaz vefâ giryân gözüm isrâfına
Munca kim her dem ciger kanından imdâd eylerem

İncimen her nice kim ağyâr bî-dâd eylese
Yâr cevri için gönül bî-dâda mu'tâd eylerem

Bilmişem bulman visâlin lîk bu ümmîd ile
Gâh gâh öz hâtır-ı nâ-şâdumı şâd eylerem

Levh-i âlemden yudum eşk ile Mecnûn adını
Ey Fuzûlî men dahi âlemde bir ad eylerem

Fuzuli

Saçma Ey Göz Eşkden Gönlümdeki Odlara Su

Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara su
Kim bu denli dutuşan odlara kılmaz çare su

Âb-gündur günbed-i devvâr rengi bilmezem
Ya muhît olmuş gözümde günbed-i devvâre su

Zevk-i tiğindan aceb yok olsa gönlüm çâk çâk
Kim mürûr ilen bırakır rahneler dîvâre su

Vehm ilen söyler dil-i mecrûh peykânun sözin
İhtiyât ilen içer her kimde olsa yara su

Suya versin bağban gülzarı zahmet çekmesin
Bir gül açılmaz yüzün tek verse bin gülzâre su

Ohşadabilmez gubârını muharrir hattına
Hâme tek bakmaktan inse sözlerine kare su

Ârızın yâdiyle nemnâk olsa müjgânım n'ola
Zayi olmaz gül temennâsiyle vermek hâre su

Gam günü etme dîl-i bîmardan tiğindir
Hayrdır vermek karanû gecede bîmâre su

İste peykânın gönül hecrinde şevkim sâkin et
Susuzum bu sahrede benim için are su

Ben lebin müştâkıyım zühhâd kevser tâlibi
Nitekim meste mey içmek hoş gelir huşyâre su

Ravza-yı kûyuna her dem durmayıp eyler güzâr
Aşık olmuş gâlibâ ol serv-i hoş reftâre su

Su yolun ol kûydan toprağ olup tutsam gerek
Çün rakîbimdir dahi ol kûya koyman vare su

Destbûsi arzûsiyle ger ölsem dostlar
Kûze eylen toprağım sunun anınle yâre su

Serv ser-keşlük kılur kumrî niyâzından meger
Dâmenin duta ayağına düşe yalvara su

İçmek ister bülbülün kanın meger bir reng ile
Gül budağının mîzacına gire kurtâre su

Tînet-i pâkini rûşen kılmış ehl-i âleme
İktidâ kılmış tarîk-i Ahmed-i Muhtâr'e su

Seyyid-i nev'i beşer deryâ-yı durr-i istifâ
Kim sepiptir mu'cizâtı âteş-i eşrâre su

Kılmak için taze gülzâr-ı nübüvvet revnakın

Mu'cizinden eylemiş izhar seng-i hâre su

Mu'ciz-i bir bahr-i bî-pâyan imiş âlemde kim
Yetmiş andan bin bin âteşhâne-i küffâre su

Hayret ilen parmağın dişler kim etse istima
Parmağında verdiği şiddet günü Ensâr'e su

Dostı ger zehr-i mâr içse olur âb-ı hayât
Hasmı su içse döner elbette zehr-i mâra su

Eylemiş her katrede bin bahr-i rahmet mevchîz
El sunup urgaç vuzu için gül-i ruhsâre su

Hâk-i pââyine yetem der ömrlerdir muttasıl
Başını taştan taşta vurup gezer âvâre su

Zerre zerre hâk-i dergâhına ister salar nûr
Dönmez ol dergâhtan ger olsa pâre su

Zikr-i na'tın virdini derman bilir ehl-i hatâ
Eyle kim def-i humar için içer meyhâre su

Yâ Habîballah yâ Hayr'el-beşer müştâkını
Eyle kim lebbeşneler yanıp diler hemvâre su

Sensin ol bahr-i kerâmet kim Şeb-i Mi'rac'da
Şeb-nem-i feyzin yitirmiş sâbit ü seyyâre su

Çeşm-i hûrşidden her dem zülâl-ı feyz iner
Hâcet olsa merkâdin tecdîd eden mi'mâre su

Bîm-i dûzah nâr-ı gam salmış dîl-i sûzânıma
ebr-i ihsanın sepe ol nâre su

Yümn-i na'tından güher olmuş Fuzûlî sözleri
Ebr-i nîsandan dönen tek lü'lü-i şehvâre su

Hâb-ı gafletten olan bîdâr olanda rûz-i haşr
Hâb-ı hasretten dökende dîde-i bîdâre su

Umduğum oldur ki Rûz-i Haşr mahrûm olmayam
Çeşm-i vaslın vere ben teşne-i dîdâre su

Saçma ey göz yaşından gönlümdeki ateşe su
Ki bu denli tutuşan ateşe olmaz çare su

Ya su rengindedir gökyüzü rengini göremiyorum
Ya da gözümden yayılmış hepten gökyüzüne su

Mızrağının zevkiyle tutuşarak yok olsa gönlüm
Ki geçerken yarıklar açar duvarda su

Yaralı gönlüm korkuyla söz eder kirpiğinden
Nitekim çekine çekine içer kimde olsa yara su

Suya versin bahçıvan gülzarı zahmet çekmesin
Bir gül açılmaz yüzün gibi verse bin gülzara su

Hattat yazısıyla benzetemez yüzünün tüylerini
Kağıda bakmaktan inse gözlerine kara su

Sevgili anısıyla ıslansa kirpik ne olur
Boşa gitmez gül umuduyla vermek dikene su

Gam günü esirgeme hasta kalbe oklarını
Hayırdır vermek karanlık gecede hastaya su

Gönül yalnızlığında kirpiğinle özlemimi gider
Susuzum bu sahrada benim için ara su

Ben dudağı arzularım zahitler kevser ister
Nitekim meste mey içmek hoş gelir ayıka su

Her an yerinde durmayıp senin köyünden geçer
Aşık olmuş galiba o hoş huylu serviye su

Su yolunu o köyden toprak olup tutsam gerek
Rakibimdir diye bırakmam varsın o köye su

El öpme arzusu ile ölecek olsam dostlar
Testi yapın toprağım sunun onunla yara su

Servi dik başlı olur kumrunun yalvarmasına
Karşı, eteğini tutup ayağına düşse yalvarsa su

İçmek ister o bülbülün kanını hile ile
Gül budağının doğasına gire kurtara su

Tertemiz doğasını göstermiş dünyalılara
Uymuş seçilmiş Ahmed peygamberin izine su

İnsan türü efendisi af denizinin incisi
Serpmiş mucizesi kötülerin ateşine su

Peygamberlik bahçesini yeşertmek için
Çıkarmış mermer taşından mucizeleriyle su

Mucizesi dünyada engin bir denizmiş ki
Yetmiş ondan kafirlerin bin bir ateşevine su

Hayret ile parmağını dişler kim dinlese
Parmağından vermesi Şiddet günü Ensar'a su

Dostu yılan zehiri ićse hayat suyu olur
DüŐmanı su ićse döner yılan zehirine su

Var etmiş her damlada binlerce dalgalı deniz
Abdest alırken değdiğinde yanaklarına su

Ayağının toprağına varayım der çağlardır
Başını taştan taşa vurup gezer avare su

Zerre zerre dergahın toprağına salsın ister nur
Dönmez o dergahtan lime lime bile olsa su

Natının virdini hata iŐleyen ilać bilir
İćkiden kurtulmak ićin ićer ayyaŐ bile su

Ey peygamber ey en güzel insan seni zlerim
Nasıl ki susuzlar yanıp her an ister kendine su

Sensin keramet denizi ki mirać gecesinde
Feysin Őebnemi yetirmiŐ durana gezene su

GüneŐten her zaman duru ıŐıklar sağılır ki
Gerekirse kabrini imar eden mimara su

Cehennem korkusu ateşi salmış yanık gönlüme
Rahmetinin bulutu serpsin o ateşe su

Natının kutuyla cevher olmuş Fuzûlî sözleri
Nisan bulutundan inen inci tanesi gibi yere su

Gaflet uykusundan uyandığında kıyamet günü
Hasret uykusundan döküldüğünde uyanık gözlere su

Umudum odur ki kıyamet günü mahrum kalmayayım
Kavuşma pınarın versin susuz dudağıma su

Fuzuli

Su Kasidesi

Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara su
Kim bu denlü dutuşan odlara kılmaz çâre su

(Ey göz! Gönlümdeki (içimdeki) ateşlere göz yaşımndan
su saçma ki, bu kadar (çok) tutuşan ateşlere su fayda
vermez.)

Âb-gûndur günbed-i devvâr rengi bilmezem
Yâ muhît olmuş gözümnden günbed-i devvâra su

(Şu dönen gök kubbenin rengi su rengi midir; yoksa
gözümnden akan sular, göz yaşları mı şu dönen gök
kubbeyi kaplamıştır, bilemem..)

Zevk-ı tîğundan aceb yoh olsa gönlüm çâk çâk
Kim mürûr ilen birağur rahneler dîvâra su

(Senin kılıca benzeyen keskin bakışlarının zevkinden
benim gönlüm parça parça olsa buna şaşılmaz. Nitekim
akarsu da zamanla duvarda, yarlarda yarıklar meydana
getirir.)

Vehm ilen söyler dil-i mecrûh peykânun sözin
İhtiyât ilen içer her kimde olsa yara su

(Yarası olanın suyu ihtiyatla içmesi gibi, benim
yaralı gönlüm de senin ok temrenine, ok ucuna benzeyen
kirpiklerinin sözünü korka korka söyler.)

Suya virsün bâğ-bân gül-zârı zahmet çekmesün
Bir gül açılmaz yüzün tek virse min gül-zâra su

(Bahçıvan gül bahçesini sele versin (su ile
mahvetsin), boşuna yorulmasın; çünkü bin gül bahçesine
su verse de senin yüzün gibi bir gül açılmaz.)

Ohşadabilmez gubârını muharrir hattuna
Hâme tek bahmahdan inse gözlerine kara su

(Hattatın beyaz kâğıda bakmaktan, kalem gibi,
gözlerine kara su inse (kör olsa, kör oluncaya kadar
uğraşsa yine de) gubârî (yazı)sını, senin yüzündeki
tüylere benzetemez.)

Ârızun yâdıyla nem-nâk olsa müjgânım n'ola
Zayi olmaz gül temennâsıyla virmek hâra su

(Senin yanağının anılması sebebiyle kirpiklerim
ıslansa ne olur, buna şaşılır mı? Zira gül elde etmek
dileği ile dikene verilen su boşa gitmez.)

Gam günü itme dil-i bîmârdan tîgun dirîğ

Hayrdur virmek karanu gicede bîmâra su

(Gamlı günümde hasta gönlümden kılıç gibi keskin olan bakışını esirgeme; zira karanlık gecede hastaya su vermek hayırlı bir iştir.)

İste peykânın gönül hecrinde şevkum sâkin it
Susuzam bir kez bu sahrâda menüm-çün ara su

(Gönül! Onun ok temrenine benzeyen kirpiklerini iste ve onun ayrılığında duyduğum hararetimi yatıştır, söndür. Susuzum bu defa da benim için su ara.)

Men lebün müştâkıyam zühhâd kevser tâlibi
Nitekim meste mey içmek hoş gelür hûş-yâra su

(Nasıl sarhoşa şarap içmek, akli başında olana da su içmek hoş geliyorsa, ben senin dudağını özlüyorum, sofular da kevser istiyorlar.)

Ravza-i kûyuna her dem durmayup eyler güzâr
Aşık olmuş galibâ ol serv-i hoş-reftâra su

(Su, her zaman senin Cennet misâli mahallenin bahçesine doğru akar. Galiba o hoş yürüyüşlü, hoş salınışlı; serviyi andıran sevgiliye aşık olmuş.)

Su yolın ol kûydan toprağ olup dutsam gerek
Çün rakîbümdür dahı ol kûya koyman vara su

(Topraktan bir set olup su yolunu o mahalleden kesmeliyim, çünkü su benim rakibimdir, onu o yere bırakamam.)

Dest-bûsı ârzûsıyla ger ölsem dostlar
Kûze eylen toprağım sunun anunla yâra su

(Dostlarım! Şayet onun elini öpme arzusuyla ölürsem, öldükten sonra toprağımı testi yapın ve onunla sevgiliye su sunun.)

Serv ser-keşlük kılur kumrî niyâzından meger
Dâmenin duta ayağına düşe yalvara su

(Servi kumrunun yalvarmasından dolayı dikbaşlılık ediyor. Onu ancak suyun eteğini tutup ayağına düşmesi (yalvarıp aracı olması bu dikbaşlılığından) kurtarabilir.)

İçmek ister bülbülün kanın meger bir reng ile
Gül budağınun mizâcına gire kurtara su

(Gül fidanı bir hile ile (meşhur gül ve bülbül efsanesindeki gibi yine) bülbülün kanını içmek istiyor; bunu engelleyebilmek için suyun gül dallarının damarlarına girerek gül ağacının mizacını değiştirmesi gerekir.)

Tıynet-i pâkini rûşen kılmış ehl-i âleme
İktidâ kılmış târîk-i Ahmed-i Muhtâr'a su

(Su Hz. Muhammed'in (s.a.v) yoluna uymuş (ve bu hâli ile) dünya halkına temiz yaratılışını açıkça göstermiştir.)

Seyyid-i nev-i beşer deryâ-ı dürr-i ıstifâ
Kim sepüpdür mucizâtı âteş-i eşrâra su

(İnsanların efendisi, seçme inci denizi (olan Hz. Muhammed'in s.a.v) mucizeleri kötülerin ateşine su serpmiştir.)

Kılmağ için tâze gül-zârı nübüvvet revnakın
Mu'cizinden eylemiş izhâr seng-i hâra su

(Katı taş, Peygamberlik gül bahçesinin parlaklığını tazelemek için (ve onun) mucizesinden dolayı su meydana çıkarmıştır.)

Mu'cizi bir bahr-ı bî-pâyân imiş âlemde kim
Yetmiş andan min min âteş-hâne-i küffara su

(Hz. Peygamberimiz'in mucizeleri dünyada uçsuz bucaksız bir deniz gibi imiş ki, ondan (o mucizelerden), ateşe tapan kâfirlerin binlerce mâbedine su ulaşmış ve onları söndürmüştür.)

Hayret ilen barmağın dişler kim itse istimâ
Barmağından virdüğün şiddet günü Ensâr'a su

(Mihnet günü Ensâr'a parmağından su verdiğini (bir mucize olarak parmağından su akıttığını) kim işitse hayret ile (şaşa kalarak) parmağını ısırır.)

Dostı ger zehr-i mâr içse olur âb-ı hayât
Hasmı su içse döner elbette zehr-i mâra su

(Dostu yılan zehri içse (bu zehir onun dostu için) âb-ı hayat olur. Aksine düşmanı da su içse (o su, düşmanına) elbette yılan zehrine döner.)

Eylemiş her katreden min bahr-ı rahmet mevc-hîz
El sunup urgaç vuzû için gül-i ruhsâra su

(Abdest (almak) için el uzatıp gül (gibi olan) yanaklarına su vurunca (sıçrayan) her bir su damlasından binlerce rahmet denizi dalgalanmıştır.)

Hâk-i pâyine yetem dir ömrlerdür muttasıl
Başını daşdan daşa urup gezer âvâre su

(Su ayağının toprağına ulaşayım diye başını taştan taşa vurarak ömürler boyu, durmaksızın başıboş gezer.)

Zerre zerre hâk-i dergâhına ister sala nûr
Dönmez ol dergâhdan ger olsa pâre pâre su

(Su, onun eşiğinin toprağına zerrecikler halinde ışık salmak (orayı aydınlatmak) ister. Eğer parça parça da olsa o eşikten dönmez.)

Zikr-i na'tün viridini dermân bilür ehl-i hatâ
Eyle kim def-i humâr için iğer mey-hâra su

(Sarhoşlar içkiden sonra gelen bat adrysını gidermek için nasıl su iğerlerse, günahkârlar da senin na'tının zikrini dillerinde tekrarlamayı (dertlerine) derman bilirler.)

Yâ Habîballah yâ Hayre'l beşer müştakunam
Eyle kim leb-teşneler yanup diler hemvâra su

(Ey Allah'ın sevgilisi! Ey insanların en hayırlısı! Susamışların (susuzluktan dudağı kurumuşların) yanıp dâimâ su diledikleri gibi (ben de) seni özlüyorum.)

Sensen ol bahr-ı kerâmet kim şeb-i Mi'râc'da
Şebnem-i feyzün yetürmiş sâbit ü seyyâra su

(Sen o kerâmet denizisin ki mi'râc gecesinde feyzinin çiyleri sabit yıldızlara ve gezegenlere su ulaştırmış.)

Çeşme-i hurşidden her dem zülâl-i feyz iner
Hâcet olsa merkadün tecdîd iden mimâra su

(Kabirini yenileyen (tamir eden) mimara su lazım olsa, güneş çeşmesinden her an bol bol saf, tatlı ve güzel su iner.)

Bîm-i dûzah nâr-ı gam salmış dil-i sûzânuma
Var ümîdüm ebr-i ihsânun sepe ol nâra su

(Cehennem korkusu, yanık gönlüme gam ateşi salmış, (ama) o ateşe, senin ihsan bulutunun su serpeceğinden ümitliyim.)

Yümn-i na'tünden güher olmuş Fuzûlî sözleri
Ebr-i nîsândan dönen tek lü'lü şeh-vâra su

(Seni övmenin bereketinden dolayı Fuzûlî'nin (alelâde)
sözleri, nisan bulutundan düşüp iri inciye dönen su
(damlası) gibi birer inci olmuştur.)

Hâb-ı gafletden olan bîdâr olanda rûz-ı haşr
Eşk-i hasretten tökende dîde-i bîdâra su

(Kıyamet günü olduğu zaman, gaflet uykusundan uyanan
düşkün (yahut aşık) göz, (sana duyduğu) hasretten su
(gözyaşı) döktüğü zaman,)

Umduğum oldur ki rûz-ı haşr mahrûm olmayam
Çeşm-i vaslun vire men teşne-i dîdâra su

(O mahşer günü, güzel yüzüne susamış olan bana vuslat
çeşmenin su vereceğini, beni mahrum bırakmayacağını
ummaktayım.)

Fuzuli

Yâ Rab hemîşe et lutfunu reh-nümâ mana

Gazel

Yâ Rab hemîşe et lutfunu reh-nümâ mana
Gösterme ol tarîki ki gitmez sana mana

Kat'eyle âşinâluğum andan ki gayrdur
Ancak öz âşinâlarun et âşinâ mana

Bir yolda sâbit et kadem-i i'tibârımı
Kim reh-ber-i şerî'at ola muktedâ mana

Yok mende bir amel sana şâyeste ah eger
A'mâlüme göre vere adlün cezâ mana

Havf-i hatâda muztaribem var ümîd kim
Lutfun vere beşâret-i afv-i hatâ mana

Men bilmezem mana geregin sen hakîmsen
Men'eyle verme her ne gerekmez sana mana

Oldur mana murâd ki oldur sana murâd
Hâşâ ki senden özge ola müdde'â mana

Habs-i hevâda koyma Fuzûlî-sıfat esîr
Yâ Rab hidâyet eyle tarîk-i fenâ mana

Fuzuli

Zeyde ile sitem mektubu.

Gayr ile her dem nedür seyr-i gülistân etdüğün
Bezm urup halvet kılup yüz lutf u ihsan etdüğün
Ahd bünyâdın mürüvvedür mi virân etdüğün
Kanı ey zâlim bizümle ahd u peymân etdüğün

Fuzuli

Zülfü kimi ayağın koymaz öpem nigârum

Gazel

Zülfü kimi ayağın koymaz öpem nigârum
Yohdur anun yanında bir kılca i'tibârum

İnsâf hoşdur ey ışk ancak meni zebûn et
Ha böyle mihnet ile geçsün mi rûzigârum

Bildi temâm-ı âlem kim derd-mend-i ışkam
Yâ Râb henûz hâlüm bilmez mi ola yârum

Vaslundan ayru n'ola kanun tøkelse gül gül
Men gül-bün-i belâyem bu fasldur bahârum

Tasvîr eden vücûdum yazmış elümde sâğar
Ref' olmağa bu sûret yoh elde ihtiyârum

Dûr istemen zemânı mey neş'esin başumdan
Toprağ olanda yâ Râb dörd-i mey et gubârum

Rusvâlarından ol meh saymaz meni Fuzûlî
Dîvâne olmayum mı dünyâda yoh mu ârum

Fuzuli